

Előfizetési árak:

A havi díj <i>születésnapján</i> átvéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 < 05 >
Helyben <i>születésnapján</i> átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán <i>születésnapján</i> átvéve:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 < 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hét napján és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 4.

Ausztria belügye és a magyar érdek.

Természetes dolog, hogy mások magán dolgait firtatni elítélendő dolog, mások családi szentélyét megbántani bűn. Eppen így egyik államnak a másik belügyeibe avatkozni tolatkodás és megvetendő dolog volna, minek a gyanuját is igyekeznek elhárítani minden állam magáról.

Ausztriában rövid idő alatt óriási fel-fordulások történtek, a parlamentarizmus megingott, talán tönkre is ment, zendülés, sőt lázadás ütötte fel néhány városban véres fejét, egyik nemzetiség a másik elnyomásával kívánt érvényesülni.

A magyar lapok bőséges jelentéseket adtak a dologról, de a magyar kormány keze soha sem nyúlt bele. Ausztria belügye. Gautsch keresi a többséget, nem válogatva, akár német, akár szlávok közül kerül is ki.

Most új szituációkat igyekeznek teremteni. Megmenteni igyekeznek a parlamentarizmust áldozatok árán is, lecsillapítani a fellángolt szenvedélyeket és békét hozni a nemzetiségek közé. Sikerülni fog-e? az az ő dolguk. De ha nem sikerül, vagy ha rosszul sikerül, akkor már a mi dolgunk is.

Mert a kiegyezéshez nem csak azt kívánjuk, hogy valamilyen parlament legyen, hanem azt is, hogy abban a parlamentben ne a szláv, hanem a német elem domináljon. Ha a szláv elem kapja kezébe a kormányrudat, akkor jobb lesz, ha igyekszünk mielőbb felmondani a kiegyezést és önállóan rendezni hazánk

ügyeit. Hogy miért? ez meg a mi belügyünk.

Magyarország saját nemzeti léte veszélyeztetése nélkül, csak is egy német Ausztriával léphet közös ügyekbe, de szlávval soha, végzetes könnyelműség nélkül.

Az a németiség, mely hazánkat lakja, csak frakció és a szászokat leszámítva hazafias elem. Ezek soha sem fognak, sem nem elég erősek hozzá, hogy sikerülne Ausztria hatalma alá játszani hazánkat. A német érdekeknek hazánkban nincsen tekintetbe vehető gyökere, vagy e német aspirációknak számbavehető tartalék csapata. A német Ausztria tehát feszélyezhet bennünket, gazdasági, pénzügyi érdekeinket csorbíthatja, de mint uralkodó nemzetet tönkre nem tehet soha.

Egy szláv Ausztriával szemben más a viszony. Felművelt nép a szláv, melyet csak a gyűlölet és önérdék vezet. A rendnek legfőbb őre a polgármester homlokán csókolja a tüntetőket Prágában, s azok a homlokán csókolják az iskolákat és az egyetem tudományos gépeit, preparatumaikat rombolják szét, békés kereskedők portékáit vágják hazafias zsebükre. Ez a faj, a magyarnak durva, fanatikus ellensége jutna uralomra a szláv többség esetén. Micsoda országot ülné a felszabadult önzés és durvaság?! S mily veszedelmet hozhatna reánk is?!

Nagyon is elég szláv elem lakja hazánkat, melynek nagy tömege pánszláv eszméktől bódult hazafiatlan elem. Bosznia annexiója esetén éppen óriási lesz a szláv tömeg.

Most, a fájdalom lassan haladó művelődés felvilágosítja ezt a nagy tömeget, lassankint hazafias kötelességének tudatára ébreszti s a magyar állam konszolidálása, a kormány baklövésai és sokszor nemtörődömsége mellett is csak halad lassan.

De képzeljük el a szláv uralmat Ausztriában, micsoda hatalmas gyökeret találna a szlávizmus hazánkban, s mily hamar megéreznők keserves gyümölcseit a kormányaink hanyagságának, melyek egy pár beliferált képviselő kedvéért mindenre rá hagyták, hogy »dobzse.«

Reánk nézve nem egyszerűen külállam Ausztria, de szerződő fél is, melynek azon ügyeit, melyek a mi állami életünkbe is bele játszanak, jogunk van ellenőrizni, s ha kell erélyes fellépéssel más mederbe terelni.

Nagyon szépen beszéltek a mi delegátusaink. Mi is helyben hagyjuk érvelésüket, hogy a kiegyezést a mai viszonyok között, áldozatok árán is tartjuk fel, hisz mindig jobb szomszédnak egy alkótmányos ország, mint egy autokrata, csak azt felejtették el hangsúlyozni a delegátusok, hogy áldozatok árán csakis a német Ausztriával tartjuk fenn a kiegyezést, de a szláv Ausztriától — áldozatok árán is elválunk.

S ha kormányunk ez irányban latba veti erejét, még ha az éppen most sub auspiciis imperatoris nagygyá lett Bánffy volna is az, minden józan gondolkozásu magyart oldalánál fog találni.

Kiegyezés, vagy német Ausztriával legyen, vagy egyáltalán ne legyen.

P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

A végzetes magyarnadrág.

Irtta: TUZOK.

Az 1860-ik évi októberhavi diplomára, — ha egyes ókonzervatív magyarok örültek is neki nagyban és egészen az volt a magyar intelligenciának refrénje: hogy attól, magyarnadrágot, sarkantyus kordován csizmát húzott, s sastollas kalapot tett a fejére és azt mondta: hogy: vagy 48, vagy semmi...

A magyar divat rohamosan tért hódított. Boldogult jó Réty színész bátyánk talán meg is álmolta, hogy az általa legelőször felhúzott zsinóros szürke magyarnadrág minő ünneplésnek lesz a kezdeményezője?

A fiatalság egymással versenyzett: kinek legyen ezirább szürke, fényesebb fokosa, nagyobb taréju sarkantyuja. (No ezek a gyalázatos nagy taréju sarkantyuk nekem is sok kárt tettek; a szokatlanság következtébeni botlogásban, sok kordován csizmánát tönkre tették!) Pitykésebb dolmányu zsinorzattal kiteremteltetett nadrágja, nagyobb sastollas kalapja stb.?

Az öreg urak, kik a teljes magyar viset, mint minden új intézményt vagy divatot, egyszerre elfogadni nem mutattak hajlandóságot, — a kényszerítő körülmények nyomása alatt, mégis megeselekedtek annyit, hogy a pantalló láb-száraira, zsinórból holmi »singlik«-et varattak.

En egy jókora falunál is kisebb, dunántúli mezővároskában laktam. Mint volt honvéd, első rendű renométem élveztem.

A divat tudvalevőleg a provinciákra csak akkor szokott már kimenni, mikor szenzációs hódítását a nagy metropolisokban elvégezte. Így történt ez a krinolin, a magyar és más mindenféle divatokkal. (Most az öngyilkossági — és a bodegadvat csinálja szenzációs hódításait a fővárosokban, de matematikai buzgósággal el fognak érkezni a provinciákra is.)

Az én mezővároskamba is, bár a lelkekben erősen meg érett már az érte való vágy, — csak későn érkezett meg a magyar divat; részint a jelzett, részint már idáig jelzeten okoknál — minők a szűk finanziaális viszonyok és azon körülmény, hogy a kisvároskában csak két, többnyire foltozából tengődő, férfi és nő szabó lakott, akik annyit értettek a magyarruha-varráshoz mint például jó magam a muzsikához; a ki felől minden élő és megholt tudta, hogy még a harang sem úgy szól ha én kongatom — mert azt hiszik, hogy — tűz van! — mint ha más ahhoz értő ember huzza a kötelét.

A fak levele lehullott. A még akkor persze filokserátlan szőlőkben a bő szüret is meg volt. Hazafias fájdalomainkkal el-eljárunk a föld alá — a pinczébe és búbanatunkat belé fojtván a jó karczosba, nagy dalolások között mentünk esténként haza a színházba; ahol akkor Istenben boldogult és a felesége hűtlenségében (pedig vén asszony volt) beléhalt Su-

per Károly barátom, (Szegény Kari! be sokat megemlékezem reád!) mókázott, a »Peleskei nótárius« és az »Opkuridesz simplius«-ban...

A színészek is elmentek; még szűkebb pénzvisszonyok között hagyván a fiatalságot mint aminőkben az előtt volt. Ez a betegség nálam előbb is, utóbb is, szóval mindig permanenciában volt. Az általános bajhoz részemről még az is hozzájárult, hogy halálosan bele szerettem egy szép Mariskába.

Szép Mariska! ha te még élsz: bocssássa meg a jó Isten neked annak a sok szív-fájdalomnak az okozását, amit nekem cselekedtél! Te is bocssássa meg nekem. Legyen találkozásunk — mihez a köszvény éppen most is munkába vett — kedves és keserűség nélküli; hiszen mindketten fiatalok voltunk!...

A szüretet, a pincézést és a színházba való járást követték a disznótorok és az abban az időben híressé vált »józanársági gyűlések.« Egy ilyen gyűlésen történt meg az a furcsaság, hogy midőn a tekintetes emberek összekülönböztek és ha kardjaik lettek volna talán azt műveltük volna amit a híres ónódi gyűlésen a magyar nemesség. És midőn a teljesen elázott elnök a mi jó Lojzi bátyánk felugrott, esendelt kért és megkezdte a szónoklatát, hogy »Tekintetes emberek!« a bor ereje az emészto szerveire vetette magát és azt művelte amit az ipekokuana szokott. De ő megtörülte a harsabajuszát és imigyen vágta ki magát: Ne higgyétek barátim, hogy a bor ártott meg; hanem a ti viselkedésetek nem

A politikai helyzethez.

A Bud. Tud. jelenti, hogy ő Felsége ma d. e. 9 órakor Bánffy és Gautsch báró miniszterelnökök, Goluchowsky gróf közös külügyminisztert és Kállay közös pénzügyminisztert egy óráig tartó kihallgatáson fogadta. Bánffy báró, a ki a Sternneck báró által adandó ebédre holnap itt marad, vasárnap tér vissza Budapestre és a képviselőháznak hétfőn d. e. 10 órakor tartandó ülésén fogja előtárni azon törvényt, mely a *status quo fentartására* irányul.

Magyarországnak Ausztriával való viszonya tekintetében; kereskedelmi politikai téren, valamint az Osztrák-Magyar bank tekintetében ideiglenes rendszabályokkal önállóan intézkedik. Böhm—Bawert osztrák pénzügyminiszter és Ruber Ignác osztrák igazságügyminiszter Lukács és Dániel miniszterekkel hosszabban tanácskoztak.

Nehéz a kibontakozás.

Több lapban híre járt annak, hogy az osztrák kabinet nehéz helyzete jobbra fordult és hogy Gautsch miniszterelnöknek sikerült az osztrák ellenzékkel olyasféle egyezsége jutni, hogy míg egyrésztől óhajaiknak eleget tesz, addig más részről ők biztosítják részére a többséget a parlamentben.

Ezt a hírt demontálja a bécsi hivatalos lapok mindegyike.

Tényleg folynak a tárgyalások az egyes pártok és a miniszterelnök között, de egyezségről még most szó sincs.

A pártok úgy a nyelvkérdésben, mint a provizorium dolgában ragaszkodnak határozott óhajaikhoz és attól nem tángóznak, — a kormány pedig közeputat keres a pártok óhaja és saját szándéka között.

Csupán a képviselőház elnöksége iránt történt megegyezés; a mennyiben Abrahamovits és Kramarz dr. tényleg lemondanak tisztségről, — a képviselőház új elnöke pedig Fuchs dr. lesz.

Reánk pedig dühösek, jobban mint valaha, mert züllött viszonyaik között rosszul esik látni ami szilárd politikai és közjogi viszonyainkat — és az egyik lap epésen fakad ki: Most gőgösök a magyarok, vajjon meddig tart dicsőségük? Mert van ott is baj, de sok!

Ki építse a villamos vasutat?

— Két társulat versengése az engedélyért. —

Hosszu évtizeden keresztül csak óhaj maradt Nagyvárad város közönségének azon kívánsága, hogy a város más irányu gyors fejlődésének kiegészítésül egyik fontos tényező: az olcsó és gyors forgalmi eszköz megvalósuljon.

Aránylag sokkal kisebb városok már régen élvezik a lóvonatu vagy villamos közuti vasut előnyeit, míg nálunk alaposan megfeneklett ez a kérdés.

Pedig régen volt már, mikor legelőször megadta a miniszter az előmunkálati engedélyt a nagyvárad-i lóvasutra, s több ízben megis hosszabbította azt.

De most már ne keressük az okokat, hogy miért nem valósulhatott meg eddig a közönség kényelmére s a város fejlődésére kiválóan alkalmas olcsó forgalmi eszköz, ne igyekezzünk hitűkből kiköszöteni azokat, akik a lóvasut ki nem építéseért egyedül és kizárólag — a Bazar-szorost okolják.

Vegyük a helyzetet úgy, a mint most van s törekedjünk arra, hogy a régi mulasztás mielőbb és a város közönségére minél előnyösebben pótolva legyen.

Most már Nagyvárad város közuti személynállítási ügye] olyan stádiumba jutott, hogy minden malicia nélkül, egész komolyan a villamos vasutnak pár éven belül leendő kiépítését remélhetjük.

Elvitázhatatlanul a budapesti villamos vasut részvénytársaságé az érdem, hogy végrehalára odajutottunk, miszerint a legbiztosabb kilátások vannak a villamos vasut létesítésére. Ennek a társaságnak a kezdeményezése, a beadványa sarkalta a nagyvárad-i közuti vasut-társaságot arra a lépésre, amelyet önmagától, — legalább a mult tapasztalatai szerint — még hosszú idő múlva, vagy egyáltalában nem tett volna.

Nem kételkedünk, hogy a közuti vasut megfelelné elvállalt kötelezettségének az esetben, ha a villamos vasutra az engedélyt megnyerné, azonban ha egyeseknek a bizalma nem teljes a társulattal szemben, azt a tapasztalatokra fektetik. Hosszu huza-vona, a törvényhatósági közgyűléseken nem egy interpellációnak kellett elhangzani addig, míg a közuti vasut-társaság elvállalt kötelezettségének eleget tett s a fürdői személyvonatokat üzembe vette. A Nagy-

piac téren hatósági beavatkozásra volt szükség, hogy egy óriási területet, a melyet, a közuti vasut elfoglalt s körül ezölöpözött, eredeti rendeltetésének visszaadhassanak. M: lezek éppen ssggel nem szolgálnak arra, hogy a bizalmat valami magas fokra emeljék a közuti társulattal szemben.

Most két ajánlat van a villamos vasutra Nagyvárad város közönsége előtt; készséggel, örömmel elismerjük, hogy mindkettő sok és becses előnyöket biztosít a városnak. A törvényhatóság feladata, hogy objectiv mérlegelés után megállapítsa, hogy a két ajánlat közül melyik felel meg jobban a város mint ilyen és a nagyközönség együttes érdekeinek.

Az ajánlatok elbírálására kiküldött szűkebb bizottság három délutánon keresztül tárgyalta az ajánlatokat s a közuti vasut ajánlatát előnyösebbnek találta s ennek elfogadását ajánlja a nagybizottságnak, illetve a közgyűlésnek.

Mindkét ajánlatot és a pótlólag kibocsátott tájékoztatókat figyelembe véve, úgy találjuk, hogy a budapesti társaság ajánlata nagyobb előnyöket nyújt a városnak, mint a közuti vasut-társaság.

Ezen véleményünk megalkotására a következők vezettek.

Nem csekély jelentőségű egy városra, hogy könnyű és olcsó közlekedése minél nagyobb területet öleljen fel.

A budapesti társaság terve szerint Nagy-Teleki-utcán a vámházig s Várad-Velenczén több utcán keresztül Nagy-Szöllős-utca befutásával érné el a villamosvonal a v.-velencei vasutállomást.

A közuti vasut tervezete szerint a Nagy-Teleki-utcai vonal csak az építendő honvéd lovas-laktanyáig futna, míg V.-Velenczén a fentebb említett utcák kihagyásával a mostani közuti vasut vonalat alakítaná át villamos közlekedésre.

A két tervezet összehasonlításából kitűnik, hogy a budapesti társaság által kiépítendő vonalak circa 2500 méterrel hosszabbak, mint a közuti vasut által kiépítendő, illetve átalakítandó vonalak. Ez a különbség pedig nem megvetendő, ha figyelembe vesszük a 2500 méter hosszú vasutvonal értékét, a mely az átvétel alkalmával szintén a város tulajdonába megy át.

Fontos körülmény a közuti vasut ajánlatában az, hogy a mostani gőzmozdonyu vasut

csuda, hogy — fölkeverte a gyomromat. »Eljen! éljen Lojzi bátyánk! »És szent lett a béke; ez a jó gondolat többet ért, mintha egy záporos szakadt volna le a lángoló tűzke-délyekre.

Már a bálakat is emlegettük — amiket akkor dalidoknak szoktunk mondani; de magyar ruhám még sem volt. Ami világesemény számban nem ment ugyan; de engem roppantúl bántott már csak azért is, mert Mariskának megígértem, hogy ellenére annak, hogy a mindenható főbíró egy strinliszáju hurbanista, szavát adta arra, hogy »ha a Tuzok magyar-ruhába fog beállítani a kaszinó-bálba, hát zsan-dárokkal fogja kivezetetni onnét.«

A kaszinó-bál rohamosan közeledett. Tenni kellett valamit.

Meghívtam mind a két szabót és kikérdeztem: melyikük merne vállalkozni egy magyarnadrág varrására jó pénzért?

A férfiszabó, kinek művészetébe inkább beillet volna a vállalkozás, gyámoltalan tutyimutyi ember volt, megdörzsölte vézna kezét, suttymban egyet szippantott rengeteg, csusz-pájzos tálnak is beillő, fekete tubákos piksziséből. Ami tudom hogy nehezen esett neki; mert őrizetlen magányában, foltozó műhelyében, kávéskanállal szokta tömni öblös orrába a fekete rózepáczo és kijelentette, hogy ő nem

tud varrni. Amire én »jobbra átt«-ot kommandiroztam neki és — kidobtam. Ez ugyan nem szép dolog volt! de hát a lelki-állapotomhoz hozzá illett.

Az asszonyszabó egy javithatatlan és a »delirium tremens«-hez közel álló lsten nélkül való korhely ember volt; öles plajbász-termettel, hat embernek elégséges a kék, zöld, lila és a cizinóber — színváltozataiban ékeskedő orr — és hosszú remegő orangutánag kezeivel. Csak úgy dült belőle a fokhagymával inficiált pálinka bűz.

Nem tudom, nem edzette-e bátorságát a kollegájának, szeme előtt történt való kiszabattatása, vagy csak óserő volt benne a bátorság; de ő — vállalkozott a végzetes magyarnadrág megvarrására, ha pénzt posztóra előre adok és a csutoráját, mely egy egy fertály akós átalagnak is beillett volna, megtöltöttem jó karczos csibodai »rámpás«-sal — amint ő az ujbort nevezte.

Steinsitz bácsi áll az alku! Itt a pénz; a csutoráját megtöltöttem én kétszer is. De ha a nadrág a kaszinó-bálra el nem készül: az esetben — maga készüljön el a hátára, béküljön ki a jó Istennel, gyónják meg. Tudom, hogy sohasem fog inni semmiféle rámpást ezen a szomorú világon. Megölöm, agyonütöm, karóba húzom, mint az oláhok a honvédeket!

És megvarta a gazember a nadrágot. A balesétén hazahozta. Éppen a sarkantyús csizmáimban gyönyörködtem.

No de hát nekem teljes életemben pechem volt. A gaz korhely vászonnal kibélelte a nadrágot és oly szerencsétlenül, hogy a bélés különösen az üllő részén a nadrágnak annyira szűk, a posztója meg annyira bő volt, hogy midőn felpróbáltam, hát annyira kifityegett az attila szárnya alól, mintha egy fekete tőrös zacskó lett volna odavarva, odaakasztva.

Össze voltam törve, kétségbe voltam esve! Meghalok! nem lesz nadrág.

Jó hogy a puskám töltetlen volt; talán lelőttem volna azt a részeges gazembert. Hogy gyulladt meg volna benne a spiritusz!

De ő a korhely nem jött zavarba, feitalálta magát.

Varrok egy singlit a lefityegő részre és gombot a nadrág korezára és felgomboljuk. Jaj kutya! mi hozzád Kolombusz!

Ez a gondolat mentett meg a kétségbe-eséstől!

Felgomboltuk a singlit és én olyan széles ókedvvel táncoltam végig a kaszinó bált, hogy még főbíró uramnak se jutott eszébe — zsandárokat hini. Igaz, hogy többen is voltak magyarnadrágban. Félt, hogy — megánzágoljuk!

egy jelentékeny vonal részét akarja villamosra átalakítani, holott a fennálló szerződés szerint ez bizonyos mértékben, a letelt idő arányában a város tulajdonát képezi, amennyiben ez 33 év múlva nem menne át Nagyvárad város tulajdonába, ami pedig a szerződés szerint megilleti. Ez még nagyobb mértékben állana elő, ha a közúti vasut összes meglévő vonalait átalakítaná villamos üzemre. Erre azonban részletesen azért nem terjeszkedünk ki, mivel a szűkebb bizottság felismerve a városra ebből származó nagy veszteséget, a jelenlegi szerződés teljes épségben hagyását mondta ki.

Bármily szükségesnek tartjuk is a villamos vasut létesítését, a más hason rangu városokban elért eredményt alapul véve, nem ringatjuk magunkat azon feltevésben, hogy a nagyvárad villamos vasut aranybánya lesz, a mely magas kamatot fog jövedelmezni. Alig hihető, hogy 6%-nál nagyobb jövedelmet elérjen a vállalat.

Ha pedig figyelembe vesszük Nagyvárad város szétszórtságát, nagy kiterjedését, lehetetlen téveszteni azon óhajt, hogy a most tervezett vonalokon kívül minél előbb újabb vonalakat létesítsenek, szóval a mostani tervezet szerint építendő hálózat kibővítettessék.

A beadott ajánlatok szerint új vonalakat létesítése a jövedelem arányától tétetik függővé.

A közúti vasut az első tíz évben semmi szín alatt nem épít új vonalat. Tíz év után, ha a tiszta jövedelem a 8%-ot eléri, 5 évenként 2 kilométerrel kiterjeszti vonalát.

Ezzel szemben a budapesti társulat, tekintet nélkül üzembe hozatalának idejére, mihelyt a tiszta jövedelem a 6%-ot eléri, 3 évenként egy kilométerrel kész vonalait kibővíteni, mindaddig míg szerződési kötelezettsége a 45 évet el nem éri.

Szakértők kizártnak tartják, hogy a tiszta jövedelem a 8%-ot elérhesse s ezért aligha lenne idő, mikor a közúti vasutat kötelezhetné a város a vonalok kibővítésére, míg a 6% tiszta nyereség elérése rövid időn bekövetkezhet s mód lesz nyujtva a város más utovonalainak a bevonására, a villamos vasut forgalmába.

Eltekintve a villamos vasut továbbfejlesztésétől, a város fejlődése, de még inkább újabb forgalmi eszközök, találmányok felszínre kerülése esetén a közúti vasut elzárna 60 éven keresztül a módot és lehetőséget az elől, hogy bármi más közlekedési eszközre engedélyt adjon a város, tehát a kizárólagos jogot kéri.

A budapesti vállalat e tekintetben is előnyösebb ajánlatot tesz, mert a kizárólagos jog helyett csak elsőbbségi jogot kíván biztosítani, egyenlő feltételekkel szemben.

A legkecsesetebbet a közúti vasut ajánlatában a Fő-utcai vezeték kérdése. A közúti vasut a Párispataktól a Szent-László-térig mellőzni akarja a felső vezetékét s gyűjtő (akumulátoros) kocikkal illetve üzemmel tartaná fenn a közlekedést.

Ez közforgalmi s ezzel kapcsolatban közbiztonsági szempontból igen előnyösnek látszik, tekintve a Fő-utca keskenységét. Azonban az ezáltal contemplált kettős üzemet még teljesen nem tapasztalták ki s alig lenne itt is egyéb költséges kísérletezésnél, s melyet a város fizetne meg busásan a beváltásnál.

De közbiztonsági szempontból is csak látszólag előnyös a gyűjtőkocsi használata, mert az ily kocsinál, ha kellő üzemben akarják tartani, 15—20 métermázsányi súlyú batteriákat kell alkalmazni, s ily óriási súly viteléhez masszívabb és természetesen sokkal nehezebben fékezhető kocsiakat kell készíteni. Különben az

akkumulátoros kocsi inpraktikus voltát bizonyítja az is, hogy Európában alig pár városban vannak alkalmazásban.

A budapesti társaság ennél a kérdésnél is arra az alapra akarja fektetni e kivitel, amely biztos. Módot és alkalmat fog keresni, hogy a közforgalmi akadályokat elhárítsa.

Feutebb már említettük, hogy nem reméljük, miszerint a villamos vasut tiszta jövedelme felülhaladná a befektetett tőke és üzemeltetés 6%-át s ezért a város részesedését nem tartjuk nagy jelentőségűnek. Annál nagyobb súlyt helyezünk ám arra, hogy míg a közúti vasut a villam-telep részére ingyen telket kér s ilyenül a sertés vásár-teret jelöli meg, addig a budapesti társaság a kiürített járványkórház telkét kéri s ezért megajánl 25,000 frtot; ha pedig a villamos világítással kapcsolatosan nyerné meg a vasutra az engedélyt, még további 1000 öl területre lesz szüksége s ez esetben 50,000 frtot fizet Nagyvárad városnak s a 60 év leteltével ez a terület is ingyen megy vissza a város tulajdonába.

Eltekintve a villamos világítástól, csupán a vasuti engedélyt véve figyelembe, a városnak fizetendő 25 ezer frt évenként 1250 frt kamatot jövedelmez a városnak. Ez olyan részesedés a mely nem függ a % jövedelmektől.

A villamos világítással kapcsolatosan tett ajánlatokból szintén szembevetendő előnyöket tudnánk kimutatni a budapesti társaság javára, azonban a kérdés együttes taglalásába már csak azért sem bocsátkozunk, mert a szűkebb bizottság azon határozata után, melylyel a két kérdést szétválasztotta, ezt időelőttinek tartjuk.

Végül nem hallgathatjuk el azon aggályunkat, hogy a közúti vasut ajánlata nincs teljesen részletezve, pedig ilyen fontos kérdésnél a legapróbb momentumokat is szabatosan körül kell írni, mert nem szeretnénk egy újabb — g á z s z e r z ő d é s t.

A közúti vasut r. t. emlékirata.

A nagyvárad gőzmozdonyu közúti vaspálya r. t. tegnap egy terjedelmes emlékiratot bocsátott ki, a melyben czáfolja a budapesti társaság ajánlatának adatait s kimutatni igyekszik, hogy ajánlata mennyivel előnyösebb a a budapesti társaság ajánlatánál.

Az emlékirat főszólyt helyez arra, hogy a vasuttól a Szent-László-térig, a szűkebb bizottság által ellenzett kettős vágányt fekteti le s 5 perces üzemot tart fenn.

Vitatja, hogy ugy a részesedésnél, mint a visszaváltásnál a várost nagyobb előnyben részesíti.

A telep helyéért a budapesti társaság által megajánlott 25 ezer, illetve 50 ezer frttal szembeállítja az accumulatoros kocsi illetve üzem költségeit és előnyeit.

Kész ugyanis az accumulatoros kocsi engedéseért 30,000 frtot fizetni.

Az ilyen kocsiakkal kilátásba helyezi a közlekedés berendezését a fürdőkbe.

Hosszasan fejtegeti az emlékirat, hogy a mostani gőzüzemű vasutvonal teljes átalakítását nem kötötte ki a közúti vasut-társaság, csupán hajlandónak nyilatkozott a meglévő vonal villamosra átalakítására.

A kolozvári-utcai vonal 35 év után átalakítva is átmegy a város tulajdonába s legfeljebb egyezség útján eszközölhetik ki a várostól a vonal használatát, vagy más utcaikon új vonalakat építenek.

Rátér ezután az emlékirat arra, hogy egy új vállalat előnyben részesítésével a már meglévő vállalatot sujtánák, pedig a városnak er-

kölcsei kötelessége a már eredményesen működött részvénytársaság istápolása.

Tagadják, hogy a némileg hosszabb vasutvonal a közönség érdekét szolgálja. V.-Venczén a főközlekedési vonal helyett mellék utcákon vonalna el, a teleki-utcai vámházig pedig pusztaságon futna a villamos kocsi.

Végezetül arra helyez súlyt a közúti vasut, hogy előbb megvalósíthatja a villamos vasut kiépítését, mert nemcsak az előmunkálati engedélye van meg, hanem már a közigazgatási bejárást is megtartották.

Magyarország Párisban.

Egy kiváló gonddal szerkesztett füzetes vállalat jelent meg e czimen, Öszi Kornálnak, a jeles publiczistának, szerkesztésében.

A kezdetben két havonként, később havonként, illetve hetenként megjelenő képes folyóirat — alkalmi jellegű és fölöttébb életrevaló, hivatásánál fogva.

Az 1900-ik évben megnyíló párisi világkiállítás és az ez iránt érdeklődő magyar közönség között kíván olyas ciceróne-féle lenni.

Tökéletes tájékozottságot akar szerezni olvasói számára a világvárosról magáról, a készülődő kiállítás minden fázisáról, az azon való részt-vétel módjairól, de nem csak azt akarja, vezetője és tanácsadója lesz egyszersmind azoknak, akik a kiállítás meglátogatására készülnek, sőt magát a francia nyelvet is ismertetni fogja a legkönnyebben elsajátítható moderban, — ugy annyira, hogy az olvasók a kiállítást már mint kedves ismerőst tekinthessék meg.

Mindenesetre elismerésre méltó törekvés ez és általános érdekű maga a vállalat, a mely ily czélokot munkál.

Mert nagy jelentőségű ez a párisi kiállítás különösen reánk, magyarokra nézve. Hiszen itt, az egész Európa minden művelt állama találkozáján nyílik alkalmunk, hogy jelen században elért — szinte tüneményeszerű — haladásunkat teljes mértékben bemutathassuk, s azt az elismerést, a mely minden nagy és művelt államot joggal megillet, most az egyszerű a versenytársak — a többi művelt, nagy államok — részéről is kivívjuk.

Tudnunk a legapróbb részletekig, a kiállítás viszonyait, hogy a kiállítás mikéntjével a módozatokat is ismerjük és előnyünkre felhasználhassuk.

És ezen tájékozottságot jobb inkább ma megszerezni, mint helnap, mert nagy feladatunk van, alapos munka vár ránk, — erre pedig idő kell.

Nos, az említett füzetes vállalat bemutató első száma bizony szép reményekre jogosít.

Legelsőbb is bemutatja a kiállítás magyar részét rendező bizottságot, teljes számában, alapos terjedelmű és érdekes czikkben ismerteti a kiállításon leendő szereplésünk horderejét, majd bemutatja magát a világkiállítást rendező bizottságot s közli a tervezetet. Ismerteti végül a kiállításba való utazás módozatait, — szól a különféle szenzációkról, a melylyel Páris készül akkor a világot meglepni, s néhány jóízű karczolatban közli néhány hazánkfiának párisi élményeit és benyomásait.

S mind ezen czikkeket számos illusztráció tarkítja, magán a füzet tábláján pedig ott látható színes reprodukcióban a világkiállítás látképének tervezete.

Az ügyesen és biztató körülmények között megindult havi folyó irat előfizetési ára egész évre 4 korona.

Egyes szám ára 40 fillér. Előfizethetni a kiadóhivatalban: Budapest, Erzsébet-körút 48. szám alatt.

Amik a város kasszáját érdeklik.

— A pénzügyi szakbizottság ülése. —

Nagyvárad város vagyoni helyzete nem áll a legfényesebben, de azért aggasztónak éppen nem mondható. Az évről-évre ijeszítő rémet: a közköltő emelését gondos körültekintéssel sikerült távol tartani.

Annál több gondot okoz ez most, mert bizony a lakosság anyagi helyzete, mint szerte az országban, itt sem javul s különösen a mostani szigorú időben kilátás sincs rá, hogy egyhamar jobb állapotok legyenek.

A város az eddigi jövedelmeiből alig engedhet egy krajczárt is, újabb bevételi források pedig nem mutatkoznak. Újabb kiadások annál sürűbben.

Ilyen körülmények között csak természetesen, hogy kétszer is meggondolja minden hivatalos retorata, hogy milyen terhek viselésébe menjen bele a város.

A pénzügyi szakbizottság tegnap foglalkozott az őssi-i ut kiépítésével, illetve az utépipítés és fenntartás költségeinek részben a város által leendő viselésével.

Tárgyalta még a kövezetvám, vásárvám és helypiacz ügyet,

Az ülésen jelen voltak: Bulyovszky József elnöke alatt dr. Molnár Imre, Hoványi Géza, Dus László, Papp János, Némethy Károly, Illatky Endre, Janky József, Kövér Sándor, Hegedüs Géza, Reismann Mór, dr. Sarkadi Lajos, Bordé Ferencz, Milibák József, Löbl Henrik és Szűts Dezső jegyző.

A földadó leszállítása.

Első sorban Csanádvármegye feliratát tárgyalták, melyet pártolási végett küldött át a társstörvényhatóság. A feliratban kifejezést ad Csanádvármegye törvényhatósága annak, hogy a földadó tulmagas és különösen a kisebb gazdákat és bérlőket sújtja. Kéri, hogy a 30 holdnál kisebb birtokok kereseti adó alá ne vonassanak.

Ragány János rámutat, hogy ez nem érdekli Nagyváradot, mert az itteni kevés számú bérlők inkább kertészetet üznek.

Hoványi Géza czáfolja a feliratot, a mely Nagyvárad szempontjából nem is pártolható.

Az átíratot egyszerűen tudomásul vették.

Az őssi-i ut kiépítése.

Hosszu vajadás után az őssi-i ut kiépítésének kérdése ismét előkerült.

Mikor néhány évvel ezelőtt észrevették, hogy az őssi-i vasut-állomáshoz elfelejtették a hozzájáró utat készíteni, megindították a tárgyalásokat utnyitás iránt.

A vármegye mindenáron be akarta vonni Nagyváradot is az érdekeltségbe, dacára, hogy a kihatott ut nem érinti Nagyvárad határát sőt Szent-András felé vezet.

A város felebbezése folytán néhai Baross miniszter kimondotta, hogy Nagyvárad város nem érdekelt s így sem a kiépítés, sem a fenntartáshoz nem köteles hozzájárulni.

A kereskedelmi és iparkamara azonban Nagyvárad kereskedelmére fontosnak jelentette ki az utvonalat s most ismét be akarják vonni az érdekeltségbe Nagyváradot. A tárgyalás megtartásával a miniszter Biharvármegye alispánját bizta meg.

Többen szóltak a kérdéshez s vitatták, hogy az ut kiépítése Nagyvárad kereskedelmére azért fontos, mert tetemes vasuti fuvardíj megtakarítással járna.

Ragány János nem tartja Nagyváradra fontosnak az ut kiépítését, de nem zárkózik el az elől, hogy a kérdést tanulmányozzák.

Dus László, s még többen szóltak a hozzájárulás ellen.

A szakbizottság végre is kimondta, hogy véleményezi, miszerint a kamara kérsék fel a forgalom, a tarifa különbözet kimutatására; a főmérnök számítsa ki, mibe kerülne az ut kiépítése és évi fenntartása s végül tegyen lépéseket a város, hogy a mostani ut helyett másikat hasítsanak ki Nagyvárad felé.

Kövezetvám — helypénz.

A kövezetvám és bevételi vám tarifa teteleit a miniszter azzal küldte vissza, hogy újból tárgyalja a város s vegye figyelembe a keresk. kamara észrevételeit. A miniszter kérelmének eleget tesznek.

Kapcsolatosan tárgyalták a vásárvám és helypénz szabályzatot. A miniszter ugyanis nem hagyta jóvá a városi közgyűlés azon határozatát, hogy a helypénzt már a vámsorompóknál beszedjék, tekintet nélkül arra, hogy az illető eladó megy-e árujával a piacra vagy sem.

A várost ezen határozatra az indította, hogy az elárúsítók nagy része az utcákon adta el áruját s elkerülte a helypénz fizetését. Dacára, hogy ezen közgyűlési határozat miniszterileg jóváhagyva nem lett, a város már egy évnél régebben szedi a sorompóknál a helypénzt.

A tárgyalás során többen kijelentették, — hogy ez az eljárás igazságtalan. Mások pedig azt kifogásolták, hogy nagyvárad polgárokkal is fizetettek a sorompóknál helypénzt, holott terményeiket saját szükségletükre hozták be.

Már-már elhatározták, hogy ismételve kérni fogják a minisztert a kifogásolt helypénz szedés jóváhagyására s a helybeli gazdák illetéktelen megrövidítése ellen kellő garanciákat nyujtanak, mikor dr. Bulyovszky József polgármester kijelentette, hogy a minisztériumban utánajárt a dolognak s ott nem nyert kedvező választ.

Ezen felvilágosítás után belátták, hogy az újabb felterjesztés nem érne semmit s elhatározták, hogy nem írják fel a miniszterhez.

Tekintettel azonban arra, hogy a helypénznek a sorompóknál szedés által tetemes többlet folyt be a városi pénztárba s erre szüksége van a városnak, megbízták a főszámvevőt, hogy az eddig helypénz címén szedett összeg arányában a vásárvám emelésére tegyen javaslatot.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Deczember 5. Az Erzsébet bölesöde egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.

Deczember 5. D. e. 11—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás. A »nemzetiségek s népviseletek«-ről. Tartja dr. Szombathy István.

Deczember 6. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10 órakor.

Deczember 6. Villamos világítási, csatornázási bizottság ülése d. u. 3 órakor a városházán.

Deczember 7. A megyei mezőgazdasági bizottság ülése d. e. 10 órakor.

Deczember 9. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Deczember 12. D. e. 41—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás: »A csillagászatban köréből.« Tartja Potássy János.

Deczember 15. Megyei közgyűlés d. e. 9 órakor.

Deczember 15. F. Penny Irén és Takács Mihály a m. kir. Opera tagjainak hangversenye.

Deczember 19. D. e. 11—12-ig vasárnapi népszerű felolvasás: »A nemzetgazdaságtan köréből.« Tartja dr. Sarkadi Lajos.

* **Uj főispán.** A hivatalos lap tegnapi száma hozza, hogy ő Felső gr. Hugonnai Bélát Szatmár vármegye és Szatmár-Németi sz. kir. város főispánjává kinevezte.

* **A papnövendékek Mária-ünnepélye.** A helybeli latin szertartású papnövelde növendékei a Szeplőtelenül fogantatott *Boldogságos*

Szűz tiszteletére az intézet nagytermében folyó hó 8-án szerdán délután 4 órakor ünnepélyt rendeznek. A nagy gonddal összeállított műsor a következő:

1. *Pápai-Hymnus.* Előadja az *énekkar.*

2. *Elnöki megnyitó* különös tekintettel Borr. sz. Károly életére, tartja: *Kozics Gusztáv* IV. é. pn.

3. *Salve Regina* (Kothe). Előadja: az *énekkar.*

4. *A Boldogságos Szűz szepl. fogantatásának hite a keleti egyházban.* Felolvasás (Részlet a pályadíj nyertes műből, tartja: *Ruszka Zoltán* IV. é. pn.

5. *Oh Mária!* (Duetto). Éneklék: *Kozics Márton* III. é. pn. *Kozics Gusztáv* IV. é. pn. Zongorán kíséri *Beleznay Antal* karnagy, a mű szerzője.

6. *Ave Mária* (Költ.) Irtja: *Heikó Valér* II. é. pn. (pályanyertes mű.) Szavalja: *Klintonok János* IV. é. pn. *Szózat.* Előadja: az *énekkar.*

Az érdekesnek ígérkező, szép ünnepélyre előre is felhívjuk olvasóink figyelmét.

* **A bölesöde közgyűlése.** A nagyvárad Erzsébet-bölesöde egyesület ma, vasárnap deczember hó 5-én délelőtt 11 órakor a városház tanácstermében közgyűlést tart.

* **Elnök-válság a jogakadémián.** Megemlékeztünk arról, hogy a Jogakadémiai olvasókör elnöke Turry László állásáról lemondott. A lemondásnak az utókövetkezménye az volt, hogy tegnap délben a kör rendkívüli közgyűlést tartott, a melyen Gara Ákos alelnök bejelentette az egész tisztikar lemondását. Az elnöknek és tisztikarnak lemondása következtében most új választás lesz, a mely előreláthatólag nem lesz olyan heves, mint a milyen a multkori volt, mert valószínűleg csak egy jelölt lesz. A tisztikar lemondásával valószínűleg megszűnik az a viszály, mely eddig, a választások óta folyton tartott és most már tartós nyugalomra van kilátás.

* **Vasárnapi népszerű felolvasások.** A város többelölkező vezérférfiának közreműködésével a téli hónapokban (kísérletekkel és bemutatásokkal egybekötött) népszerű előadások rendeztetnek az irodalom, történet, alkotmánytan köréből, társadalmi és politikai kérdésekről.

Ezen előadások feladata tudományos színvonalon álló népszerű előadások által az általános műveltséget előmozdítani. Az előadások díjmentesek s a *községi polgári iskola helyiségeiben* tartatnak.

A mai előadás (délelőtt 10—12.) tárgya: »Magyarországi nemzetiségek és népviseletek« (festményeken bemutatva). Előadó: dr. Szombathy István főreáliskolai tanár.

* **Segély az elszegényedett orvosoknak s családjaiknak.** Berkovinszky József ezelőtt mintegy tíz évvel alapítványt tett, a melynek kamatait időközönként kiosztani hagyta az elszegényedett orvosoknak, sebészeknek esetleg azok családjaiknak. Az első határidő most fog lejárni. A belügyminiszter most felhívja mindazkat, akik segélyhez igényt tartanak, hogy ebbeli kerelmüket 1898. január 20-áig egyenesen a belügyminisztériumhoz adják be. A kérvényhez mellékelni keil a bizonyítványokat is.

* **A nagyvárad bizottság,** mely kimondta csatlakozását a Budapest-Páris mozgalmához rendkívül nagy arányokban szervezkedik. A nagyvárad előkészületek élén a bizottság elnöke, dr. Bulyovszky József polgármester a kiváló buzgalmu dr. Sarkady Lajos kereskedelmi és iparkamarai titkár és a város előkelőségeiből alakult nagybizottság áll. A nagyvárad bizottság tagjai az elnökön és titkáron kívül: dr. Berkovits Ferencz, az ügyvédi kamara alelnöke, Czifra Gerő megyei főpénztárnok, Hraniczky Károly, árvaszéki elnök, Glac Antal az Első Magyar Ált. Bizt. Társaság ügynöke,

Jankó József, a Kereskedelmi Kamara elnöke, Mezey Mihály közjegyző, Kuncz Gusztáv, a Kereskedelmi Csarnok alelnöke, dr. Kornstein Lajos gyakorló orvos, Fehér Dezső a »Nagyvárad«, Vucskics Gyula dr. a »Tiszántúl« szerkesztőiből. A bizottság, mely elítje egész Biharvármegyének, nagy buzgalommal látott hozzá feladatához s megalakuló ülése után nyomban kijelentette, hogy csatlakozik a Budapest-Páris kirándulásához.

* **Közigazgatási ülés a vármegyén.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága holnap hétfőn délelőtt 10 órakor tartja rendes havijelölését a megyeház kistermében.

* **Nyugdíjbizottsági ülés.** Nagyvárad város nyugdíjbizottsága tegnap délután rövid ülést tartott dr. Bu ly o v s z k y József elnöke alatt. Kimondta a nyugdíjbizottság hogy jövőre nézve a nyugdíjakat, özvegyi ellátást stb. havonként előre fizetik ki. Özv. dr. Rednik Józsefnek özvegyi ellátását megszavazták. A járványkórházi fertőtlenítők és ápolók felvételét a nyugdíjjogosultak közzé javasolni fogja a bizottság a közgyűlésnek. Szabó Imre utkaparót és Gasperik Lajos kézbesítőt nyugdíjazták. Horváth Géza r. biztost, Löwenstein Zsigmond mérnököt és Csordacs Ferenc városi építőmestert felvették a nyugdíjjogosultak közzé. Az utóbbit elutasították azon kérelmével, hogy az ideiglenes minőségben eltöltött két évi szolgálatát számítsák be a nyugdíjidőbe. — A nyugdíjbizottság megbízása az év végével lejárt s azt bejelentik a közgyűlésnek.

* **Arlejtés a vasfedél-szerkezetre.** Tegnap délelőtt tartották meg Nagyvárad városánál az építendő honvéd lovassági laktanya fedett lovárdájának vasfedél-szerkezetére az arlejtést. A beadott ajánlatok a következők: Weitzer János aradi waggon gyáros 330 métermázsza súlyszállítására, a szerelés, mázolóssal, a kőműves munka kivételével 7750, esetleg 7300 forint; Schlick vasöntőde Budapest 318 $\frac{1}{2}$ mm-áza súlylyal 7250 frtért; Magyar épület és műlakatos gyár r. t. Budapest 302 $\frac{1}{2}$ mm. súlylyal 6950 frtért; Schwadló Ferenc öntődjé 252 $\frac{1}{2}$ mm. súlylyal 6950 frtért; Budapesti szivattyú és gépgyár r. t. 318 mm. súlylyal 7190 frtért; »Danubins« r. t. Budapest 276 $\frac{3}{16}$ mm. súlylyal 6850 frtért hajlandók a vasfedél-szerkezetet elkészíteni. Az ajánlatokat kiadták a főszámvevőknek, hogy számítsa ki, melyik az előnyösebb.

* **Tűz Tatoroson.** Tegnap előtt éjjel Tatoroson ifj. Krecsun Demeter háza meggyulladt. A tűz nagy riadalmat okozott, mert éppen akkor szeles volt az idő, hanem szerencsére még idejében észrevették a tüzet és így semmi komolyabb baj nem történt.

* **Egy derék polgár halála.** Nem a szerencse, vagy a semmit sem tekintő spekuláció tette jó módu, tekintélyes polgárrá Baum a Vinczét, hanem becsületes, kitartó munka szerzte az Isten áldását és tiszta jó szíve a becsülést, amely minden körben barátokat szerzett neki. Betegsége idején is sokak rokonszenve övezte, halálát nem hallotta részvét nélkül senki. Pár héttel ezelőtt vált végzetessé betegsége, s ő minden nappal közelebb jutott a nagy, az örök nyugalomhoz, szegény önfeláldozóan ápoló neje pedig az özvegyiséghez, a kínos elváláshoz. Öröme készültek, siralom jött rájuk. A családi gyász hamarabb érkezett, mint a családi öröm s a jó apa meghalt mielőtt szívére szoríthatta volna — egyetlen gyermekét.

▲ mélyen sújtott család gyászjelentése a következőleg hangzik:

Özv. Bauma Vinczéné szül. Palatinus Emma úgy maga valamint az elhunyt testvérei Bauma Alajos nejevel és gyermekeivel, Bauma Fran-

cziska férjével Benes Ferenczcel és gyermekeivel, Bauma Lajos, úgy az elhunyt anyósa özv. Palatinus Ferenczné, úgy az elhunyt sógornői és sógorai: özv. Stettner Jánosné szül. Palatinus Erzsébet, gyermekeivel Palatinus Mária férjével Bezdek Jánossal és gyermekeikkel, a legmélyebb fájdalommal tudják a legjobb férj, testvér, vő, sógor és rokonnak Baum a Vinczének, folyó év december hó 4-én d. u. háromnegyed 1 órakor élte 45-ik, boldog házasságának 21 évében rövid de súlyos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 6-án d. e. háromnegyed 9 órakor fognak Nagy-Magyar-utca 367-ik szám alatt levő saját házában a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a nagyvárad-újvárosi plébánia templomban tartandó engesztelő szentmise áldozat bemutatása után Bonai-kúti sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztesség-tételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívattak. Nagyvárad, 1897. december hó 4-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

A becsületes derék polgár halál hírére az ipartestületi elnök következő felhívást bocsátotta ki:

Felhívás az iparos polgárokhoz. Felkérem a tisztelt iparos polgárokat és az előjáróság tagjait, hogy néhai Baum a Vincze köztisztelőben állott szorgalmas és törekvő kádár iparos polgárnak f. hó 6-án hétfőn délután 3 órakor Nagy-Magyar utcai házában tartandó végtisztesség tételénél megjelenni szíveskedjenek. Nagyvárad, 1897. december 5-én Bertsey György ipartestületi elnök.

* **Magyar történelmi kiállítás a párisi világkiállításon.** A világkiállítás nemcsak magyar osztályának, hanem az egész kiállításnak kétségkívül legvonzóbb erejű és legérdekesebb látványossága lesz a magyar történelmi kiállítás, a melyet Lukács Béla kormánybiztos kezdeményezett s a melyet az ő hathatós propagandájára fogadott el a miniszter. Ez nem lesz olyan nagy méretű, mint a milyen tavaly a millennáris történelmi kiállítás volt, a mint arra gondolni sem lehet, hogy az ott felhalmozott kincseket Párisba ki lehessen vinni; de kisebb mértékben minden esetre érdekes kiállításban fogja bemutatni Magyarország ötvösművészetét és történelmi kincseit. E kiállítási palotának építkezési stílusa még nincs eldöntve, a mennyiben két szempont mérvado annak megalkotásánál. Vagy megismételni a tavaly olyan jól sikerült renaissance stílust s a nélkül, hogy az ismétlés hibájába esnénk, olyan monumentális épületet alkossunk, a mely mindig hat, még arra is, a ki már olyat látott; vagy pedig kikeresni egy másik tipikus magyar stílust és annak mintájára építeni fel a palotát. Ez utóbbi ellen csak az szól, hogy olyan stílust, a mely erre a célra annyira beválnék, mint a renaissance stílus, Magyarországon alig lehet találni.

* **Elfogott rablóbanda.** Már röviden megemlékeztünk azokról a tolvajokról, a kik Mező-Keresztesen és környékén hetek óta rendszeresen üzték a lopás mesterségét. A bihari csendőrség derék őrsvezetője csakhamar rájött, hogy a tettes nem lehet más, mint Sipos Ágnes, egy rovott multu asszony, a ki már többször volt megfigyelés alatt. A kiváló őrsvezető mindent megtett, hogy a tettesek megkerüljenek és sikerült is neki a tettest elfogni Sipos Ágnes személyében, aki eleinte ugyan tagadott mindent, de később megvallotta tettét és czinkos társait és így sikerült még két orgazdát is elfogni, nevezetesen Molnár Ágnes férjét és Nagy Anna nevű nőt, a kik Nagyváradon laktak. A tolvaj nő ide hozta el a lopott dolgokat és itten próbálták értékesíteni. A házkutatás alkalmával meg is találták náluk a lopott holmik legnagyobb részét. A két nőt és a férjét a vizsgálatot vezető őrmester tegnap vitte be a rendőrségre, a hol ki is hallgatták

őket s még ma át kísérik őket az ügyészséghez. Eddig összesen tízen hét lopást bizonyított Molnár Ágnesre a megejtett vizsgálat, de még valószínű, hogy a későbbi nyomozás még többet is ki fog sütni.

* **Elveszett.** Tegnap délután 5 és 6 óra között a Német-utczán elvesztett két darab kasszakules. A káros kéri a becsületes megtalálót, hogy a rá nézve ugysis értéktelen kulcsokat adja át — illő jutalom ellenében — a rendőrségnél.

* **Carmellini mutatványai.** Tegnap este produkálta ügyességét a »Fekete Sas« éttermében Carmellini ezermester, akit a mult évben ugyancsak itt rendezett mutatványai után sokan ismernek. Nem mindennapi ügyességgel végzi dolgait s a modora és megjegyzései folytonos derűtséget keltenek. Amit mutat, az rendesen meglepetés, mert a publikum éppen az ellenkezőjét várja annak, a mit lát. Különösen sikerült mutatványa az, mikor kimegy a teremből s az alatt a nézők közül valaki elrejt egy tárgyat a teremben s ő bekötött szemmel megtalálja. Vagy pedig mikor összekötött két kezét biztonsági tüvel is letűzeti a köteléket s azután, hol megkötözve, hol szabadon mutogatja kezeit. Erős volt a gyanu ugyan, hogy csak az egyik kezéről szabadította le a köteléket (hátra dugván kezeit) s mikor összekötözve mutatta fel, a köteléket a biztonsági tüvel pótolta — a bal kezesuklóján. Különböztet és más mutatványait is a mai előadásán megfogja magyarázni. Az ügyes hüvészre és előadására felhívjuk olvasóink figyelmét. Előadása esti 8 órakor veszi kezdetét.

Késmárky és Illés, Budapest a leg-híresebb czégek egyike, Kossuth Lajos utca 2. üzlethelyiségét összpontosította a külön e célra épült 12-ik szám alatti látványosság számba menő áruházába. Félreértések kikerülése végett megemlítjük, hogy a régi híres »Kerepesi Bazár« nagy raktárhelyiségei továbbra is fennmaradnak, sőt meg is nagyobbítottak.

Az idő előhaladása miatt az összes téliárak úgy mint alsó ruhák, harisnyák, kezttyük, utazó pokróczok rendkívüli leszállított áron kaphatók. RÓTH M. utóda kalap és férfi divat üzletében, a hol kizárólag Karlsbadi czipők kaphatók a legújabb bál ingek és nyakendők nagyválasztékban megérkeztek.
368 1—10

A családi körülmények.

Egyik plébániai hivatalba beállit egy kevésbbé distingvált külsejű férfiú.

Annyit tudunk róla már előzetesen, hogy — főfoglalkozására nézve — ezigány, s szemmel látható volt rajta, hogy keresménye orosz-lán-részt szeszélyes italokba fekteti.

— Kezeit csókolom, nagysága! — kezdi alkalmi szemforgatások között.

— Mit akar? — kérdi a plébános.

— Hát, könyörgök, valami bizonyítvány kellene, — irás.

— Minek?

— Hát, instálom, munkába akarok állni; oszt' ott azt mondták, hogy hozzak a nagyságától irást, hogy idevaló keresztény-születés vagyok, — mert ide való születés vagyok. — Mäskülönbem nem állnak velem szóba... Pedig a családom, itt télviz...

— Hogy hívják?

— Börki Gyuri, — az anyámról Fekete, — az anyám esküdt nő. Odakinn van. Behivom...

— Soha sem hívja! Meg van keresztelve?

— Már hogyne vönék!

— Jó. Mikor született? Tudja az évet?

— Már hogyne tudnám! 1856-ba.

— De melyik napon?

— Gyertya-gyujtáskor.

— Mikor?

— Gyertya-gyujtáskor. Mikor — instálom a halottaknak gyujtják a gyertyát, ott kint — s hátra bökött hüvelykujjával — a temetőben.

— No jól van, megnézem.

Rövid keresés; 1856, november; semmi.

— De hiszen maga nincs itt beírva!
 — Nem lehet az! — instálom, csak egy—két sor irást.
 — De nem adhatok magának arról bizonyítványt, hogy itt született, — ha nincs beírva ide!
 — Akkor talán 55-be tessék megnézni.
 — Ott nincs!
 — Akkor talán 54-be.
 — Tudja mit. Jöjjön el máskor. Addigra gondolja meg jól, hogy mikor született. Most nem érek rá minden évben végig keresni, hogy mikor született maga.
 — De könyörgöm; azt a kis irást! Ki is voltam már 2-szer hirdetve. Bennem kell lenni annak.
 — Hát megesküdött?
 — Kivel?
 — Hát a kivel kikirdették, a menyaszszonyával.
 — Nem én, könyörgök!
 — Aztán miért nem?
 — Nagyon sokat kagózott, meg szeretete a pálinkát, — aztán mikor meg akart eszokolni, — meggondoltam a dolgot. Visszament az esküvő; pedig . . .
 — Jó, jó. No hát csak menjen dolgára.
 — De könyörgök, az anyám, az esküdt nő! Behívom; majd az tudja, mikor mi, hogyan volt. — Meg csak két sor irás . . .
 — Mondtam már, menjen a dolgára.
 — Nagysága! — két kurta sor . . . Kihirdettek kétszer . . .
 — Jöjjön máskor!
 Ezzel aztán elkotródott a kétszer kihirdetett disz-pinty, — folytonos fejcsóválások közt
 Kint már várta a tisztos kora anyja, az esküdt nő.
 — No, — faggatta a hosszú képű ipsét, a mikor ez kibaktatott a kapun — esiv-de?
 — Héj, vetheti már kee a sort; tropa!
 — Háj! — hát mit mondták?
 — Nem silt ki a kényvbil, a mit házsudtám.
 — Mit házsudtá má no?
 — Hogy itt silettem . . .
 — Mán mint te?
 — Hogy itt is kérésítetek . . .
 — Tíged lá?
 — Hogy kétszer hirdettek, mer eskümi akartám . . . Ázstán ném ádott irást, ákkorát se, ni!
 — Váskándure! mir nem kirtil hát legálább egy kis pájinkátá válót, te bibást?!

— Héj! elvesett már a beesilet! mi hásná ádom a bánkot?, ném ádnák ott benn rá még egy málácsalábát se!

Buksy.

A gellérthegyi rablógyilkosok.

— Második nap. —

— Saját tudósítónk távirata. —

Badapest, december 3.

Az esküdszéki terem lassacsán megtelik. Feltiz óra tájban villamos csöngettyűszó jelzi a tárgyalás kezdetét. A bíróság elfoglalja helyét, s Czárán elnök elrendeli a vádlottak bevezetését.

A két fiatal rablógyilkos ma ismét nyugodtnak látszik.

Miután az elnök konstatálta a beidézett tanúk jelenlétét, Sós Béla dr. Fuchs védője még három tanu kihallgatását kéri, amit a bíróság el is rendel.

Kihallgatják Cenner Lipótot.

Elnök (Hegyihez): Mit akkar ezzel a tanuval bizonyítani?

— Hogy én Fuchst, amikor lehetett, kerültem.

Elnök (a tanuhoz): Ismeri Hegyit?

— Ismerem.

— Van tudomása arról, hogy Hegyi pénz-zavarban volt, s egy érmet el akart zálogosítani.

— Van tudomásom.

— Hát arról tud-e, hogy Hegyi bujkált Fuchs elől, s lehetőleg kerülte?

— Erről nem tudok.

Ungerleider József tanuval Hegyi azt akarja bizonyítani, hogy egy alkalommal nagyobb társaságban kártyázott, amikor Fuchs hívatta, s akkor ő (Hegyi) elbujt a konyhába, csak hogy Fuchsszal ne találkozzék.

Elnök (a tanuhoz): Van önnek erről tudomása.

— Erről nincs. De egy esetre emlékszem, amikor Hegyi arra kért engem, hogy tagadjam el Fuchs elől.

Sváb Béla magánhivatalnoktól kérde az elnök.

— Ismeri Hegyit?

— Ismerem.

— Honnét?

— A Stanój kávéházából?

— Hát Fuchst ismeri?

— Ismerem.

— Honnét?

— A Stanój kávéházából.

— Az elhalt Appelt is üsmerte?

— Ismertem azt is.

— Tudja, hogy Appelnak valami szervi hibája volt.

Igen. Nagyot hallott és dadogott.

Justh Béla ékszerész.

Elnök (Fuchshoz): Mit akar ezzel a tanuval igazolni?

Fuchs: Justh urnál vásároltam ékszereket, s mindig pontosan fizettem.

Elnök (a tanuhoz): Vásárolt önnél Fuchs ékszereket.

— Vásárolt és ki is fizette.

— Egyszerre?

— Nem, részletekben.

Ifj. Spitzer Miksa ékszerésznél is vásárolt Fuchs ékszereket.

Elnök (Fuchshoz): Mit akar ezzel a tanuval igazolni.

— Azt, hogy az eset előtt való napon ott voltam nála, s akkor ő egy gyémántgyűrűt ajánlott nekem megvételre 180 forintért.

Elnök (a tanuhoz): Igaz, hogy Fuchs vásárolt önnél ékszereket?

— Igaz.

— Pontosán fizetett?

— Igen betartotta a részleteket.

— Nem emlékszik arra, hogy mikor volt önnél utoljára Fuchs?

— Mi előtt bevonult hadgyakorlatra.

— Olvasta ön az újságban, hogy Appel Lajost meggyilkolták?

— Igen.

— Halálát tudja, hogy mikor történt a gyilkosság, nem tudja, hogy azelőtt mennyi idővel volt önnél Fuchs?

— Körülbelül tíz nappal azelőtt.

Glauber Sándor tanu kihallgatása előtt megint Fuchshoz fordult az elnök.

— Mit akar ezzel a tanuval igazolni?

— Hogy előtte való napon nála voltam.

Elnök (a tanuhoz): Önnél volt Fuchs az Appel meggyilkolása előtti napon?

— Igen.

— Beszélte vele?

— Beszéltem vele. Ő azt ajánlotta, hogy béreljünk ki együtt valami tülethelyiséget, de én erre nem voltam hajlandó.

Elnök: Jöjjön be Fuchs Mátyás édesanyja!

A szerencsétlen anya lassu, ingatag léptekkel járul a bíróság elé.

— Hogy hívják önt?

— Özv. Fuchs Sámuelné.

— Minthogy ön az elsőrendű vádlottnak édesanyja, figyelemzettem, hogy jogában áll a vallomást megtagadni. Ha nem akar vallani, a törvényszék elbocsátja; de ha akar vallani, akkor igazat kell mondania.

— Akarok vallani.

— Ismeri Hegyit?

— Ismerem.

— Honnét?

— Majd minden második nap feljött hozzánk. Mindig ott olázkodott a fiam körül, hogy elhívja.

— Mikor volt Hegyi utoljára önnél?

— Azon a napon a mikor a gyilkosság történt: csütörtökön.

— Mikor jött oda?

— Délben. Hiszen ebédelni se hagyta a gyermekeimet. (Fuchs sir).

— Mit mondott Hegyi, a mikor odajött?

— Azt mondotta a fiamnak, hogy: siess, menjünk már.

— Es együtt mentek el?

— Együtt.

— Előtte való napon is volt önnél Hegyi?

— Igen.

— Milyen időtájt jött rendszeren.

— Rendszeren délben. amikor tudta, hogy a fiam otthon van.

— A mikor Hegyi csütörtökön eljött, önök már asztalnál ültek?

— Igen. Ebédelni akartunk.

— Kik voltak az asztalnál?

— Mindnyájan. Én a hat gyermekeimmel.

Elnök (Hegyihez): Igaz hogy ön csütörtökön délben ott volt Fuchsnál?

— Nem igaz, nem voltam.

Tanu: Ott volt, ott volt, százszor is megesküszöm, hogy ott volt.

Sós Béla dr. védő (a tanuhoz): Szokott az ön fia orrvérzésben szenvedni?

— Igen. Sokszor vérzett az orra.

Kihallgatják Pakots Juliánát, Fuchsek cselédjét.

— Ismeri maga Hegyit?

— Ismerem.

— Honnét?

— Hát sokszor járt mihozzánk.

— Mit csinált maguknál?

— A fiatal urral beszélgetett.

— Mióta járt oda?

— Egy esztendő óta.

— Mikor látta utoljára Hegyit?

— Csütörtökön.

Hegyi, jöjjön ide! Volt ön a büntény napján Fuchsnál?

— Nem voltam.

Elnök (a tanuhoz): Hát előtte való nap ott volt-e Hegyi maguknál.

— Előtte való napon is ott volt.

— Meg mer erre esküdni.

— Megesküszöm, arra is emlékszem, hogy akkor Hegyi véletlenül nekem akart kezet eszokolni. (Derűtség.)

Az elnök behívja Fuchs Mátyásnak tizenöt esztendőös kis öcscsét.

— Ismeri Hegyit?

— Igen. Gyakran jött hozzánk.

— Mikor a testvérbátyját elfogták, otthon volt maga akkor?

— Otthon voltam.

— Aznap ott volt maguknál Hegyi?

— Ott volt.

— Mikor?

— Délben?

— Hány órakor.

— Egy negyed kettőkor, éppen ebédeltünk.

— Mit szólt Hegyi, a mikor bejött?

— Köszönt, s aztán kérdezte a bátyámtól: Miért nem jöttél el oda, a hova ígérted?

— Mit felelt a bátyja?

— Azt felelte, hogy dolgom volt.

— Mást nem hallott?

Nem mert én éppen akkor jöttem haza az iskolából, s bementem a másik szobába, hogy elrakjam a könyveimet.

Ezzel a bizonyítási eljárást befejezték, s miután a kihallgatott tanukat meghíttették az elnök felszólította az ügyészt, hogy adja elő vádbeszédét.

G e n t h o n Ferencz dr. kir. ügyész mindenekelőtt a mai kor nagyvárosi hóbortjának kárhóztatos voltát fejtegette. Mindenki többnek akar feltűnni, mint a mennyi valóban. Ime két kereskedősegéd, akik a gentryk szerepét akarták játszani, mulatni, uraskodni, csak becsületesen, tisztességesen dolgozni nem akartak. Biciklizés, vivás, úszás, udvarlás, kártya, kávéház, színház, orfeum: azok voltak azok a helyek, ahol a vádlottak megfordultak, ezek azok a szenvedélyek amelyek őket fogva tartották.

Nem akarja kárhóztatni a sportokat és mulató helyeket, az ezek olyanoknak valók akik elég anyagi eszközzel rendelkeznek, s elég

idejük van rája. Attér ezután az egész büntény részletes leírására, alapul véve mindenütt Hegyi vallomását, a melynek szerinte minden tekintetben hitelt kell adni. Konstatálván végül, hogy a megfontolt szándék is fenforog, a vádlottakat a büntető trk. 278. §-ába ütköző gyilkosság és 344. §-ába ütköző rablás büntetével vádolja, mint tettestársakat. Indítványozza, hogy a törvényszék mindkét vádlottra a leg súlyosabb büntetést szabja.

IRODALOM.

Az egyházzene tanácskozmány munkálatai.

Folyó évi augusztus 31., szeptember 1-én és 2-án a központi papnevelő dísztermében az Úr méltó tiszteletén buzgólkodott szent. Czecciliának egy kisdéd csapatja legalább is arról téve tanúságot, hogy husz esztendőben egyszer a magyar katolikusoknak is essébe jut az egyházi zenén lendíteni valamit. Mert körülbelül annyi ideje már, hogy Budavár jelenlegi neves plebánosa Bogisich Mihály tanulmány utat tett az egyházi zene javára. Mostanában az Egyházi Zene közlönyé az érdem, hogy a reform-kérdést szőnyegre hozta, s egy kongresszus alakjában közelebb viszi a megoldáshoz.

E kongresszusnak főérdemét — a 11 ives értesítőből látva — az képezheti, hogy alaposan kipanaszolta magát:

Az egyház világos rendelkezései dacára nagy az indifferenciátus, szőles pártolásnak örvend a »nihil innovetur«; egyházi zenékből hiányzik a magasztos áhitat; avatatlank kísérleteznek az Úr házában, mert ezzel ocsóbban kijövünk, mint klasszikus zeneművek beszerezésével; az ideális gregorián ének néhány székesegyház falai közé szorul; nincsen egységes könyvünk; az interpretálásról a kongresszus egyik tagja méltán szól egész sarcasmussal; kántorainknak nincs elég zenei műveltségük; papnevelő intézeteinkben hire sines a módszeres ének-oktatásnak, sőt a zenélő növendéket gyanakvó szemmel nézik; orgonaépítőink nem művészi ambíciót, hanem fejős tehenet látnak az orgonaépítésben, mely minden évben megbozza a maga biztos kamatait. Ezek fájnak a zeneügynek, ezeket hangoztatják országos képviselői a kongresszuson.

Régóta tudjuk, hogy itt is sok a baj, azt is, hogy segíteni kell, csak a módozatban volt és van hiány, mert hogy ezt nem merítették ki a kongresszus. — azt eszméi terjesztőjéből a napokban megjelent irataiból látjuk. Mert a sok szép tennivaló felsorolásában nem láthatunk teljes eredményt s még kevésbé, hogy minden pontra refrain-ül zengik a kadenciát: »kéressék fel a nm. püspöki kar!«

Megalakult a Szt. Caecilia egylet, legyen az folytatása a kongresszusnak! Ne elégedjék meg oly sovány sikerrel, mint a kongresszus mely a jegyzőkönyv szavai szerint már »a jól végzett munka édes öröme« vitte magával akkor, mikor még a kezdetnek is csak kezdetén volt.

Legyen az egylet végrehajtója és ne áltatója amikre égető szükség van, s akik oly világosan látják a bajokat, ismerik orvosságát. — azok a maguk körében lássanak hozzá, hogy a zene bármely válfaja: choralis, homophon, polyphon, hangszerelt népének, mind utasítások szerint induljanak. A censura létjogát ismerjék el még saját műveikkel szemben is, ne engedjék hogy a hatásvadászat terjedjen az áhitat rovására. Egyébként tanácskozmány eszmekincseit külön füzet alakjában terjeszteni, már első jele annak hogy nem vész a szóáradatban és papiroson, amit eddig megbeszéltek s hogy nem tévesztik szem elől a célt, mit maguk elé tűztek; — de ismerje is meg ám e kis füzetből (Szt. István társulatnál 80 krért kapható) az egyházi zene minden jóakarója, hogyan vehet kiki részt a kongresszus reform törekvéseiben.

— Az Oktató Népkönyvtár népies vállalat VII—1898 évfolyamának első, novemberi fürete megjelent. Tartalma: Stolz Albán; Malter kanalas vitézek (Leleplezések a szabadkőmives konyhából) című jeles mű Zalavári

fordításában. Két iv. Egy iv egyháztörténelem A fridentí sz. zsinat ülései. Sz. Teréz a karmelita rend újjászervezése. Az új megrendelők az előbbi íveket is meg kapják). Mozaik. Kalendarium, Karácsony, Tenuálók. Adoniák. A népies nyelvezettel megírt és kereset folyóirat havonként egyszer jelenik meg 3 és fél ívben. Megrendelhető egész évre 2 frtért. Pozsony Ferenciek. Igen ajánljuk a katolikus köröknek és népegyleteknek a verwel megírt vállalatot, mely ugy a családban mint az egyesületekben tanulságos olvasmányul igen alkalmas. Kérjünk mutatványszámot!

EGYESÜLETEK.

Változások a „Gazdakör»-ben. A »Gazdakör« keddi választmányi üléséről hozott referátóban már megemlékeztünk arról, hogy Ludvig József a kör könyvtára ezen állásáról több oknál fogva lemondott s alig lessz abban a helyzetben hogy ezen Irmondását visszavonja. Ma arról értesülünk, hogy a derék egyesület, mely eddig oly kitűnően töltötte be társadalmi szerepét, újabb személyi változásának néz eléje. Tisztikarának egy másik szintén haszonvehető tagja, Ludvig B. Béla, miután új állását elfoglalandó városunkból távozik, szintén bejelentette a választmányának lemondását. A két lemondás mindenestre veszteséget jelent a rövid idő alatt virágzásnak indult »Gazdakör«-re nézve és arra fogja indítani a mostani intézőket, hogy az eddiginél is önfeláldozóbb tevékenységgel munkáljanok ezen szép rendeltetésű és életképes egyesület felvirágoztatásán.

S P O R T.

Nagy hajtó-vadászat Harsányban. Ma nagy hajtó-vadászat fog lefolyni Nagy-Harsányban. A vadászatot a nagyvárad vadásztársulat rendezi s részt vesz azon a társulat tagjain kívül a város legelőkelőbb emberei és még számos vidéki meghívott. A vadászat úgy látszik, hogy nagyon jól fog sikerülni, mert az idő nagyon kedvező és nagyon sok vadat jeleztek. A vadászok reggel 6 órakor indulnak vonattal.

IPARÜGY.

Az ipartestület előljárosági ülése.

Az ipartestület f. hó 2-án Bertsey György elnöklété alatt tartott havi előljárosági ülésében a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnöki jelentésben előterjesztett következő ügyekben határozott:

Az októberi havi pénztári jelentés szerint a bevétel 2251 frt 11 kr., a kiadás 402 frt 64 kr., pénztári maradvány november hóra 1718 frt 47 krajczár volt.

November hóban a bevétel az október havi pénztári maradvánnyal együtt 2666 frt 87 kr., a kiadás 1663 frt 28 kr., maradvány december hóra 1003 frt 59 kr.

Az elmúlt hóban a nagyvárad takarékpénztárból felvett kölcsön tartozásból 1000 frt törlesztett, a kamatok három hóra és az összes havi adók kifizettek, a tőke-tartozás 15.000 frtra apaszlatott.

A báró Königs-warter Hermann ur által 500 frtos alapítvány évi kamata három szegény sorsu iparos között 25 frtban kiosztatott.

A Fábán Lajos-féle alap kamataiból a meghaldogult sirjának díszítése és kivilágítása 5 frt, két szegény nem iparos özvegyének temetési költségeire 5—5 frt lett kifizetve.

A mi. kir. technológiai iparmuzeum igazgatójának, az elnök által a Nagyméltóságú m. kir. kereskedelmi miniszteriumtól személyesen kikért ipari segédgépeknek kikölcsönzésére és azok működésének bemutatására vonatkozó leiratában előirt feltételek szerinti további intézkedésekkel az elnökség bizatott meg.

A költségelirányzat 23 tétele alatt — a szegénysorsu iparos tanoncoknak tanszerekre — felvett 25 forint átvételéről az ipariskolai igazgatóság elismervénye tudomásul vétetett. Ugyisint az elnöknek — a tagsági díj

hátrányok behajtása körül, a szegényebb sorsu iparosok anyagi viszonyainak figyelembe vétele mellett tett méltányos elnapolási intézkedési jóváhagyattak.

A közgyűlés megtartásának napjaul 1898. évi január hó 23. esetleg 30-ik napja tüzetelt ki, a tüzoltó őrtanya nagytermében délelőtt 10 órakor.

Az elaggott iparosok alapjának javára rendezendő jótékonyezélu tánczestély január 16-án a Fekete Sas szálloda ujonnan díszített nagytermében fog megtartatni.

Az ipariskola által egy aggiparos eltartására alapított helyre az iparos kör választmánya által 1898. évi január hó 1-én felveendő agg iparos elhelyezésével az elnökség bizatott meg, ugyisint az 1898. január hó 1-én egy első esetleg miásod hivatali szolgál felvételével is.

Az 1898. évi május hó 1-én a menház épületben megüresedendő négy szoba és az ahhoz tartozó mellékhelyiségektől álló lakás bérbe adásával az elnök bizatott meg.

Kilencz kisebb összegű számlák kifizetésére 102 frt 29 kr lett kiutalva.

SZINHAZ ES MŰVESZET.

Játékrend a magyar kir. operaházban 1897. december 6-tól 1897. december 12-ig. Hétfőn nincs előadás. Kedden Ördög Róbert. Szerdán Maritta. A piros cipő. Csütörtökön Bohémek. Pénteken nincs előadás. Szombaton Sába királynője. Vasárnap Mignon.

Igazságszolgáltatás.

Tárgyalások a jövő héten a kir. törvényszéknél.

A jövő héten a következő bűnügyek kerülnek tárgyalás alá a kir. törvényszéknél:

December 6-án.

Hivatali sikkasztás büntette stb. miatt vádolt Szücs Béla és társa bűnügye.

Csalás vétsége miatt vádolt Illyés Ferencz bűnügye.

Lopás büntette miatt vádolt Pajdics Pál bűnügye.

Csalás büntette miatt vádolt Berger Sámuel bűnügye.

Lopás büntette kísérletével vádolt Szücs Mária és társa bűnügye.

December 7-én.

Lopás büntette miatt vádolt Nagy József bűnügye.

Lopás büntette miatt vádolt Iván Mari bűnügye.

Gondatlanságból okozott emberölés vétségével vádolt Pakucz Illésné és társai bűnügye.

Súlyos testi sértés büntetével vádolt Nyúlási Imre bűnügye.

Sikkasztás és orgazdaság büntetével vádolt Klein Szeréna és társai bűnügye.

December 10-én.

Lopás vétségével vádolt Fodor Zsuzsanna bűnügye.

Halált okozott súlyos testi sértés büntette miatt vádolt Kozma János és társai bűnügye.

Sikkasztás vétségével vádolt Kajántó György bűnügye.

Hamis eskü büntette miatt vádolt Kon Ignác bűnügye.

December 11-én.

Súlyos testisértés büntetével vádolt Ferenczik György és társai.

Rágalmazás vétségével vádolt M. Köteles József.

Hatóság elleni erőszak büntette miatt vádolt Nyika Sofron és társa.

Súlyos testi sértés büntetével vádolt Orosz Mihály és társai.

Súlyos testi sértés büntette miatt vádolt Hajas György bűnügye.

A nagyváradai kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Dr. Marienescu Athandó.*

2476. Czavejs János — Hrabonszky Judit.
2477. Orosz Lajos — Dér Juliánna.
2512. Horváth Antal — Barta Ilona.
2515. Szodrai János — Nagy József.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

2342. Adok Szimon — Adok Mikuláj s. t.
2329. Szarvasi kórház — Medvigy Mihály és társa.
2482. Szentés vidéki takarékpénztár — Barta Lajos.
2495. Magyar jelzálog-hitel bank — Rózsa Ferencz.

Előadó: *Fráter Imre.*

2152. Laszk Flora — Mangorán Mária s. t.
2187. Gyuriczánszky András és neje — Marosán Péter.
2317. Özv. Sandru Juonné s. t. — Suciú Aurél s. t.
2364. Pap Katalin s. t. — özv. Pap Jánosné.
2429. Kepp Lenárd és neje — Hirsch Adolf és társa.

Előadó: *Dr. Járosy Károly.*

2511. Kis Flore — ts Onucz.
2462. Deák Szilárd — dr. Suciú Jánys.
2469. Murvai Mihályné — Veres József.
2471. Veidermann Vilmos — Rózsa László.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

2391. Stern Sámuel — Klein Lipót.
2397. Dr. Fényes Kálmán — Szelle József.
2995. Van Lázárné — özv. Sztraksics Száváné.
2243. Muntján Onicza hagyatéki ügye.
2251. Katz Mór
2266. Domokos Mihályné
2347. Balogh Mihály — Alb György s. t.
2350. Az aradi népbank — Laszky Jakabné.
2360. Victoria takarékpénztár — Könyves Sándor.
2381. Deutsch Mór — Sonnenfeld Dávid.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

1974. Dr. Nogáll János — a görbedi g. kel. egyház.
2358. Pollák Ignác — Kohn Herman.
2359. Nagyszabeni tkpénztár — Hokinay Pál és neje.
2378. Fejér Károly — Csikmegye árvaszéke.
2382. Zilahy Lajos — Steiner József és neje.
2384. Özv. Róth Lipótné — Orsdoi András.
2387. Nyegru Makrina — Szerak Juon.
2400. Lengyel Lajos — Mikle Karácsony.

Előadó: *Molnár Géza.*

4015. Bott Gavrilla lopás.
4056. Mozsek Vilmos emberölés.
3734. Steiner József rágalmasz.
3736. Harangozó József rágalmasz.
3761. Erdős Imre lopás.
3762. Vintermiez Lajos testi sértés.

Előadó: *Nagy Ferencz.*

3694. Kalmer Jilog testi sértés.
3796. Bogdán György testi sértés.
3728. Róth Henrik család.
3753. Flelle György magánlak sértés.
3778. Varga Károlyné testi sértés.
3121. Szabó Juon testi sértés.
3722. Erdei András sikkasztás.

Előadó: *Polchy Mór.*

3857. Veisz Márton sikkasztás.
3925. Fragázi Kornél s. t. rablás.
3934. Hegyán Nikolae lopás.
4014. Monis István
3894. Fresze Dávid közvesend.
3895. Lobloncz Flora
3899. Pekán Pável
39001 Rokszin József jogtalan elcsajátítás.

REGÉNY-CSARNOK.

KARMELA.

(Ford.: *Gusztáv.*)

10.

— Karmela! nem fáj neked, hogy elmegyek? Hogy többé nem fogsz látni?

A lány a nélkül, hogy szólt volna rá nézett, aztán lehorgasztott fővel állt ott. Gábriel úgy tett, mintha most már nem ügyelne rá, segített a ruhákat pakolni.

Karmela majd rá nézett, majd a szobában jártatta körül tekintetét, de nem szólt.

Mikor beesteledett Gábriel hozzám:

— Karmela! most menj haza, már régen itt vagy. Menj! Hallod!

Az ajtóhoz akarta vezetni, az azonban kiszabadította magát, átkarolta Gábriel nyakát, szenvedélyesen szólt:

— Még nem megyek, enged meg, hogy itt maradjak!

Mikor pedig az sürgette, hogy távozzék, hozzá simult, sóhajtozott, dobogott a padlón, végül csendesen távozott, látszólag mély gondolatokba volt merülve. Gábriel utána nézett s látta, hogy az a nélkül, hogy szét nézegetne lassan ment át a piacon; szíve a remény s félelem közt hevesen dobogott. Vajjon ez már a világosság előhírnöke?

Nagyobb bátorsággal készült a holnap vendégségre s a másik napot egészen otthon töltötte, hogy Karmela ne lássa, bár az már délelőtt ott ült a lépcsőn. A nap gyorsabban telt el a foglalatoskodás közben mint gondolta. A vendéglős magára vállalta a lakoma előállítását még pedig éppen úgy, mint 3 évvel ezelőtt történt. Pont kilencz órakor megjelent az orvos s miután kölcsönösen üdvözölték egymást, az orvos megbámulta a felrakott asztalt, mondá hogy Karmela kint van s panaszkodik, hogy Gábrielt egész napon nem látta.

— Gondolatait más felé akartam irányítani s mindenféle haszontalan kérdéseket intéztem hozzá. Ő azonban boszusan nézett rám s egy párszor szomorúan mondá: «A gőzhajó!» — Isten tudja, mi ment végbe szegény leány fejében.

Gábriel felsóhajtott s elfordult. «Isten tudja» — ismételte s a virágokat igazgatta, melyekkel az asztal fel volt díszítve — «Isten segítsen bennünket, hogy jó vége legyen a dolognak!»

Kivülről léptek hallatszottak, nem sokára belétek a vendégek s nagy hajlongások s hangos beszéd közt üdvözölték Gábrielt s az orvost. Az általános zürzavar közt, mely most következett, az orvos intett egy inasnak, hogy vezesse fel titkon Karmelát a mellék szobába, hol számára külön szék volt elhelyezve s a honnan mindent megfigyelhetett. A mi a nagy terembe végbement, Mikor a leány Gábriel után tudakozódott s hozzá akart menni, a katoná visszartartotta s azt mondta neki; hogy Gábriel megígérte, hogy később idejön hozzá.

A vendéglátó s barátja egyáltalában nem félhetek attól, hogy a vendégek rosszul fogják szerepüket játszani annyival is inkább, mert a társalgás egész feszelen volt, az ételek jól ízlettek, nem különben megtette hatását a kitűnő bor is; a vendégek pedig nem igen kínálták magukat úgy hogy fél óra múlva már elis felejtették, hogy tulajdonképen miért is jöttek ide. A társalgás egy ideig a katonai rendszabályok s a katonák kitűnő képzetése, bátorsága s a tiszték szeretetre méltósága körül forgott; beszéltek aztán viharról, a vendéglős utazásáról, az utazás kellemetlen oldalairól, politikáról, aztán ismét az utazásról, katonákról, viharról ki tudja hányszor; a társalgás mindég zajosabb zajosabb lett, az arcok tüzből égtek, nem különben lángol a szem is.

Minél vigabbak lettek, annál hevesebben dobogott Gábriel szíve, nagyon össze kellett magát szednie, hogy valamiképp el ne árulja magát.

Az orvos időről időre vigasztalta, bátorította s Karmelát folyton figyelte; ez pedig úgy ült ott a széken, mintha kővé vált volna s zavartan nézett a vendégekre.

Meghatározott időben katonák léptek be s a készen álló ládákat vállakra vették s elhagyták a szobát. Karmela figyelmesen nézett

utánuk s mikor eltűntek szemei elől ismét a másik terem felé fordult.

Most felemelkedett székéről a polgármester s poharát szépbeszéd után Gábriel egészségéért üritette, szavait erős éljenzés követte.

— Eljen sokáig a hadnagy ur! Eljen! Eljen! Szerencsés utat! A viszontlátásra! — hangzott minden felől, csengtek a poharak, a bor kicsordult s végig folyt az asztalon, általános zürzavar volt, a polgármester nehézkesen esett vissza székébe, egész buzgalommal ivott a szent ügyért.

— Az adó felügyelő ur énekeljen valamit! — kiáltott az orvos, mikor valamennyire lecsendesültek s átadta a beszélőnek a ezterát. Az egy kicsit kérette magát; hogy már sokat felejtett, hogy már elromlott a hangja, végül azonban mindnyájuk kérésének engedve játszott és énekelt.

Most reszkető kezekkel ragadta meg a hangszeret Gábriel s énekelni kezdett.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Bánffy javaslata.

Budapest, decz. 4. (Saj. tud. táv.)

A Kossuth pártban ma szóvá tették a provizorium javaslatot, melyet Kossuth Ferencz ismertetett. Kifejezést adtak azon nézetüknek, hogy közelednek céljuk megvalósításához. Elhatározták, ha a félhivatalos alábbi hire valót mond, akkor a végletegig menő harcczal vetnek gáttat a kormány terveinek, A többi pártok hétfőn értekeznek. A félhivatalos szerint Bánffy hétfőn a következő javaslatot teszi: Miután Ausztriában a provizorium megszavazása nem sikerült, Magyarország él a 67. 12. t. cikk 68§-ában fentartott önrendelkezési jogával, még pedig olyan értelemben, hogy a kereskedelmi vám, bankügyekre elhatározza a status-quoak egy évre való ideiglenes meghosszabbítását, azon feltétellel, hogy ha ezen idő alatt nem sikerülne az alkotmányos ki egyezésakkor a kormány megteszi haladéktalanul javaslatát Magyarország teljes önnállóságára vonatkozólag.

Kvóta-kérdéshez.

Bécs, decz. 4. (Saj. tud. távirata.)

Hir szerint a kvótakérdés úgy nyer megoldást, hogy Ő felsége meghatározza az egy évre szóló kvóta összegét s a delegációk utolsó ülésükön ennek alapján határozzák meg a közös költséghez való hozzájárulás mérvét mindkét részről.

Az osztrák delegáció ülése.

Bécs, december 4. (Saj. tud. táv.)

Thun Ferencz gróf elnök 10 órakor megnyitja az ülést. A miniszterek közül jelen vannak: Goluchowski, Kállay, Krieghammer és Sterneck báró tengernagy.

A kormány képviselőiben: Welschheimb gróf osztályfőnök, Kenner osztályfőnök, Szentgyörgyi osztályfőnök, Horovitz osztályfőnök és Jettel udvari tanácsos.

A napirend első tárgya a hadsereg rendes szükséglete 1898-ra. (Előadó Walterskirchen báró.)

Hoffman v. Wellenhof megjegyzi, hogy Európát fegyverkezési láza hozta rosszabb helyzetbe Amerikával szemben. E fegyverkezés nagy terheit Ausztriára nézve még súlyosabbá teszi a kvóta aránytalansága. Szóló ráter az utóbbi napok esemé-

nyeire, különösen a grációkra és utal a gráci községtanács azon kívánságára, hogy az ottani bosnyák ezredet távolítsák el.

A községi választások.

Budapest, decz. 4. (Saj. tud. táv.) A Lipótvárosban ma megkezdtek a szavazatok összeszámlálását, a beadott és olvasható 663 szavazat közül 411 az egyesült kaszinópárté, 252 pedig a kereskedők és iparosok pártjáé, úgy hogy a tiszta lapok szerint a kaszinópárt 159 többségben van délig.

Az I. kerületben déltájban lettek készen az összeszámlálással. Bejutottak az I. ker. polgári pártból: Gyertyánszky István (629), Huszár Adolf (687), Madarassy Gábor (660), Leidl Anbrus (636), Széll Ignác (608), Lebovich Lajos (636), és Zsák Hugó (653). A szabad polgári pártból (Kasics párt) bejutottak: Kovács Kálmán dr. (uj) Stipanics Elek (uj), és Somlyosy József (uj) pótlagok lettek; dr. Aldeny Antal (635), dr. Czölber János (635) és Hoser Victor (569) továbbá Andreanszky Jenő dr. (uj.)

A szavazások még egyre folynak.

A Gellérthegyi rablógyilkosok elitélése.

Budapest, december 4. (Saj. tud. táv.) A késő délutáni órákban hirdették ki a Gellérthegyi rablógyilkosok felett hozott ítéletet: E szerint **Fuchs életfogytiglan tartó, Hegyi pedig 15 évi fegyház büntetést kapott.**

Esterházy a haditörvényszék előtt.

Budapest, decz. 4. (Saj. tud. táv.) Saussier tábornok elrendelte Esterházy grófnak a haditörvényszék elé való állítását.

Tüntető a törvény előtt.

Bécs, december 4. (Saját tud. táv.) A büntetőtörvényszéknél ma kezdődtek a tárgyalások az utóbbi napok tüntetői ellen. 32 egyént, köztük 6 egyetemi hallgatót, nyilvános erőszak, csoportosulás, őrség megsértése és törvénytelen cselekmények helyeslése miatt vád alá helyeztek. Egyelőre a csoportosulással vádolt 3 egyént, köztük egy egyetemi hallgatót 48 órai fogságra, egy orvostanhallgatót pedig 10 forint pénzbüntetésre ítélték.

Egy báróné ingyenes temetése.

Bécs, december 4. (Saját tud. távirata.) Osv. Horváth Tassilóné báróné, született Kálnoky Krisztina grófné, Kálnoky volt külügyminiszter közeli rokona 77 éves korában tegnapelőtt egy szegényházban teljesen elhagyatva — meghalt és ingyenesen temették el.

A Dreyfus-ügyhöz.

Budapest, decz. 4. (Saj. tud. táv.) Több lap azt hiszi, hogy a parlamentben ma a francia kormánynak alkalmat fognak nyújtani arra, hogy a Dreyfus ügyben határozott nyilatkozatot tegyen.

Spanyol anarkisták.

Budapest, december 4. (Saját tud. táv.) Barcelonából sürgönyzik: Monistrol községben négy bomba felrobbant. Emberéletben nem esett kár.

Weyler tábornok ünneplése.

Budapest, december 4. (Saját tud. távirata.) A katonai klub Pálmában reggelit adott Weyler tábornok tiszteletére, melyen a kormányzó is részt vett. Weyler tábornok poharat emelt a regenskirálynőre.

A kubai martalóz-ekszpediczió.

Budapest, decz. 4. (Saját tud. távirata.) A madridi kormány állítólag táviratot kapott, amely megerősíti azt a hirt, hogy a »Danntless« hajóval Kubába elindult martalóz expediczió partra szállott. A washingtoni spanyol követ emiatt fel fog szólalni.

A Karlisták és Kuba önkormányzata.

Budapest, december 4. (Saj. tud. táv.) A »Corres Espaquole,« a Karlisták orgánuma tiltakozik a Kuba önkormányzatától szóló rendelet ellen és azt mondja, hogy a karlisták a kubai háboru idejére hazafias szempontból fegyverszünetet tartanak és csak a közeledő katasztrófa fogja a fegyverszünet határnapját képezni.

SZERKESZTŐI POSTA.

H. Gy. J. Helyben. Nagyon köszönjük a szellemes és nagyon is helyes eszegeést a kolonokról, de a sok politikai városi dolgok miatt csak a hírek után adhattunk volna mai lapunkban számára helyet, azért legközelebb a vonal alatt adjuk az egészét. Számíthatunk-e mindenkor becses dolgozatra Karácsnykor?

K—ly. Az a politikai cikk elkésve érkezett. Mire megkaptuk nemcsak elnapolták a reichsrathot, hanem megmozdult a cseh oroszán is. Megkaptuk — köszönettel — a második tárczát is.

KÖZGAZDASÁG.

TOZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru búzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

	Budapest, decz. 4.
Buza tavaszra	11.97
Tengeri	5.51
decemberre	4.93
Rosz őszre	8.74
Zab őszre	6.47

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.

	Budapest, decz. 4.
Osztrák hitel	357.20
Magyar hitel	389.—
Allamvasut	339.50
Déli vasut	89.50
Rimamurányi	250.—
Magyar jelzálog	280.—
Magyar leszámítoló	252.—
Villamos vasut	285.75
Salgótarjáni	615.—
Iparbank	101.50
Budapest közuti	389.50
Kereskedelmi bank	1444.—

Bécs, december 4.

	Bécs, december 4.
Az irányzat szilárd.	
Osztr. hitel	356.80
Magyar hitel	388.50
Allamvasut	339.50

Hivatalos arfolyamok

budapesti áru- és értéktözsde 1897. december 4-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.10
Magyar koronajárdék	99.95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.75
Magyar keleti vasuti Allamkötvény 1875-80	120.50
Magyar földbaharmentelési kötvény 4%	98.25
Belügy min. megváltási kötvény	101.—
Horvát szlovén földrehermentelési kötvény	98.—
Magyar nyereségny sorsjegy-közlés	153.—
Pizzetta nyereségi és szegedi sorsjegy-közlés	139.—
Osztrák járadék papírban	102.—

Osztrák járadék ezüstben	102.—
Osztrák járadék aranyban	123.—
Oztrák korona járadék	102.—
1860. osztrák államsorsjegyek	140.25
Osztrák magyar bankeszevény	945.—
Magyar hitelbank részvény	389.—
Osztrák hitelinstitúci részvény	357.—
Páris vista	339.50
20 márkás arany	954.—
Német birodalmi márka	58.97 1/2
London vista	120.10
Páris vista	47.65
20 márkás arany	11.79

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

HANGVERSENY.

FUTTAKY PEWNY IRÉN

a budapesti magyar királyi opera primadonnája,

TAKÁTS MIHÁLY

a budapesti magyar királyi opera első baritonistája,

NOSEDA KÁROLY tanár és zeneszerző

közreműködésével

1897. évi december hó 15-én,

a „Fekete Sas“ nagytermében

rendkívül gazdag és változatos műsorral

HANGVERSENYT

rendez.

Jegyek előre válthatók **LASZKY ÁRMEN** könyvkereskedésében Kossuth-utca, Biharmegyei takarékpénztár házában.

HELYARAK: Körszék 3 frt. Támlászék 2 forint. Zártszék 1 frt 50 kr. Földszint 1 frt. Számozott karzat 1 frt. Karzat 50 kr.

A részletes műsor külön fog közzététetni.

Kezdeté este 8 órakor.

Sürgönytím: **Alacsritter.**

Karácsonyi kiállítás.

A nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívjuk

Karácsonyi kiállításunk

megtekintésére.

Egyszersmind ajánljuk mind a legolesőbb bevásárlási forrást, ugymint, mindenféle **karácsonyfa diszek, bombonierek, dobozok, cukorkák,** teljes karácsonyfára való díszítés 1 frt 50 krtól egész 3 frtig ezen olesó árakat azért állapítottuk meg, hogy a nagyérdemű közönség meglegyen kimélve a sok hiába való járkálástól.

Ajánljuk továbbá 6 Felsége a király által kitüntetett csokolád szalon bombonokat **diós, mákos és tejes** kalácsokat. Vidéki megrendelést gondos csomagolás és pontos szétküldés mellett teljesítünk, elvállalunk karácsonyfa díszítést, melyet tisztelt vevőinknek díjmentesen diszítünk.

A n. é. közönség szives pártfogását alázattal kérjük

Alacs és Ritter,

czukrász.

Nagy-Varad, Bémer-tér.

Sürgönytím: **Alacsritter.**

A Fekete Sas szálloda
éttermében
ma,
vasárnap,
nagy

BÜVÉSZ-ESTÉLY

és

villamos, bűvész- és spiritisztikai
előadás

rendeztetik az előnyösen ismert **Illusionista, equilibrista, gondolatolvasó, állati hangutánzó, gyorsvésző és billiard-művész**

CARMELLINI

által, ki Európa minden nagyobb városában legnagyobb sikert aratott.

Kezdeté este 8 órakor.

!Fontos mindenkinek!

A gyáramban készült legfinomabb és legjobbnak elismert

Uj Rum-Kompozíciómmal

a legkiválóbb és legjobb

thea rum

hideg uton minden készülék nélkül, azonnali használatra 5 perc alatt előállítható. Ezen rum nem jön többé literenként mint 30—80 kr. (erősség szerint) és kezeskedem, hogy megfelel 1—4 forintig árusított rumnak.

Törköly, cognac, szilvorum, egyéb szeszest italok és likörök fenti mód szerint 100%-al olcsóbban készíthetők nagyban és kicsinyben az általam gyártott és hozzávaló kompozíciókkal.

Ajánlom egyuttal csomagokban és kimérve a legfinomabb orosz theát, meglepő sikerrel járó borerősítő szeszt, tisztító és savtalanító porokat, az összes borbetegségek elleni szereket, borpinczészeti-, mezőgazdasági cikkeket és a legjobbnak elismert permetező fecskendezőket a legolcsóbb gyári áron.

Árjegyzéket és utasítási könyvecskét kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

BAROS GÁBOR

essenzia- és kompozíció gyáros.

a „három kék golyóhoz”

Budapest, VII. Dohány-utca 1.

(Huszár-féle ház, az izraelita templommal szemben)

Legdivatosabb ékszerek, láncok, gyűrűk, a legkiválóbb svájci zsebórák, ébresztők, díszes ingaórák stb. a legolcsóbban vásárolhatók úgy készpénzen mint

előnyös részletfizetésre

5 évi jótállás mellett.

SERÉNYI

elsőrangú arany, ezüst, ékszer és óra-gyári raktárban

Budapest, VII. Erzsébet-körút 34. sz.

I emelet.

Audemars Frères genfi óragyár vezérképviselője.

Az orosz császár udvari szállítója.

Ő felsége I. Ferencz József legmagasabb elismerése 1873.

Vidéki megbízásokra különös gond fordítatik.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Palais Royal

a fő- és székváros legnagyobb áruháza

ORLAY SÁNDOR, perzsa császári, spanyol királyi udvari szállító.

Budapest, Koronaherceg-utca 8. (Harisch-bazár.)

Gyémánt-utánzott ékszerek, valódi arany- és ezüst-foglalatban, fülbevalók, gyűrűk, melltűk, gyöngyök stb. tíz évi jótállás mellett.

Chinai ezüst-árak

30 évi jótállás mellett.

Vajtartók, cukortartók, kenyérgosarak, 1-50, 2—2-50, 5 ft és feljebb, gyümölestálak, kenyérgosarak 2-50 fttől 7-50, 15 ft és feljebb, evőkészletek párja 1-50, 2-50, 3-75, evőkészletek egészen komplett kivitelben 12—20—30— és feljebb, gyertyatartók párja 2-50 3—, 3-50—, 5 ft és feljebb, cognac-készletek 2—, 3—, 5 ft és feljebb, kenyérgosarak 2-50 kr.

Valódi párisi legyezők.

gáz, selyemesipke, marabú és struccoll darabja —50, —75, 1—, 1-25, 1-50 fttől, 500 fttig.

valódi ezüst fogantyus botok 3-50—, 5—, 7-50 és feljebb, valódi svájci zsebórák 3—, 4-50, 6-50 és feljebb, színházi látesővek 2—, 2-75, 3-50, 5— és feljebb,

finom bőr díszműárak, u. m. szivar- és levél-tárcák címerrel vagy monogrammal stb. stb., célszerű nászajándékok.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

BELÉPÉSI FELHÍVÁS!

A »POLGÁRI TAKARÉK- ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET«

III-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

348 4—15

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet” módosított alapszabályai szerint 1898. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1900. év végeig tart. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 10 kr (20 fillér) fizetendő. A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyereséget hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/5 részét 6%-os kamattal mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok belépésének és a heti fizetések bérmentes teljesítésének

megkönnyítése céljából a szövetkezet a postatakarékpénztárnál számlát nyittatott.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 5 kr beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskáját.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1898. január 3-tól kezdődő 3-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a szövetkezet üzlethelyiségében (Szent László-tér, Kovács-féle ház) mielőbb beiratkozni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1897. november hó.

A »Polgári takaré- és segélyszövetkezet« igazgatósága.

A III-ik évtársulat befizetési napjai:

hétfő délután 3—5-ig,
csütörtök délután 3—5-ig.

A szövetkezetnek eddig több mint 1100 tagja van, mintegy 20,000 üzletrészzel.

Hirdetmény.

Osztály sorsjegyek húzása
december 10 és 11-én.
Sorsjegyek kaphatók a
„Biharmegyei takarékpénztár”-nál Kossuth-utca.

egész sorsjegy ára 16 ft.
fél « « « 8 ft.
negyed « « « 4 ft.
nyolczad « « « 2 ft.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynek, csúznál, tagszagatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.